

Vaste Commissie voor Taaltoezicht
Warandeborg 4 – 1000 BRUSSEL

Brussel, 9 mei 2022

Uw brief van:
Uw kenmerk:
Ons kenmerk: 54.072/I/N

Betreft: vraag betreffende vereist taalartikel Duitse taalgebied en gemeenten uit het Malmédysse

In zitting van 6 mei 2022 onderzocht de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT), in verenigde afdelingen, uw vraag om advies betreffende het vereiste taalartikel om tewerkgesteld te kunnen worden in het Duitse taalgebied en de gemeenten uit het Malmédysse.

In uw brief van 11 februari 2022 heeft u het volgende meegedeeld:

“Graag wensen wij uw advies betreffende het volgende. Het RSVZ zal via een statutair examen een sociaal controleur aanwerven voor het gewestelijk kantoor te Malmédy. Dit kantoor is bevoegd voor de gemeenten van het Duitse taalgebied en de gemeenten uit het Malmédysse (art. 5 en 8, 2° van het Koninklijk besluit van 18 juli 1966 (B.S. van 2.8.1966) houdende coördinatie van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken.)

Wij stellen ons de vraag welk taalartikel vereist is voor deze aanwerving: is het bezitten van artikel 9§2 voldoende kennis een absolute aanwervingsvereiste of volstaat artikel 9§2 elementaire kennis?”

*
* *

Het gewestelijk kantoor te Malmédy is een gewestelijke dienst waarvan de werkring verschillende taalgebieden bestrijkt, *in casu* het Franse en Duitse taalgebied, en waarvan de zetel gevestigd is in een gemeente uit het Malmédysse of in het Duitse taalgebied.

In haar adviezen nrs. 2313 van 8 januari 1970 en 19.066 van 28 oktober 1992, heeft de VCT geconstateerd dat de Koning, in verband met de gewestelijke diensten als bedoeld in artikel 36, § 2 SWT, geen gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid die hem door de wet wordt gelaten en dat het bij ontstentenis van een dergelijk koninklijk besluit past, voort te gaan op de algemene inrichting van de wet en, desgevallend, op de beginselen van artikel 36, § 1 SWT.

Op grond van artikel 38, § 2 SWT dient het personeel van de diensten in zin van artikel 36, § 1 SWT, en bijgevolg dus ook die in de zin van artikel 36, § 2 SWT, de taal te kennen van het gebied waar de zetel gevestigd is. De SWT geeft hier wel de mogelijkheid aan de overheid om de kennis van een andere landstaal te vereisen bij de aanwerving of de bevordering. Artikel 38, § 2, laatste volzin SWT bepaalt immers dat: “de overheid kan personeel aanstellen dat bovendien één van beide andere talen kent”.

De R.v.St., afdeling wetgeving, had deze volzin voorgesteld in haar advies bij het wetsontwerp “op het gebruik van de talen in bestuurszaken” op grond van de volgende verantwoording:

“Op de in artikel 36, § 1 bedoelde diensten rust de verplichting verscheidende talen te gebruiken en toch eist men bij de rekrutering, behoudens voor ambtenaren die omgang met het publiek hebben, alleen de kennis van de taal van de zetel. Om hun taak te vervullen, moeten die diensten echter over ambtenaren beschikken die ook nog een andere taal kennen. Uit § 1, 3° blijkt overigens, dat de kandidaten het toelatingsexamen kunnen afleggen in een andere taal dan die van het gebied waar de dienst zetelt. Zelfs voor ambten, zonder omgang met het publiek, zal de dienst dus, naast ambtenaren die alleen de taal van het gebied van de zetel kennen, tweetalige ambtenaren rekruteren, wier toelatingsexamen dan in een andere taal dan die van meergenoemd kan worden afgenomen (Advies van R.v.St. bij wetsontwerp op het gebruik van de talen in bestuurszaken, *Parl.St.* Kamer 1961-62, nr. 331/01, 21-22).”

Artikel 38, § 3 SWT bepaalt tot slot dat de diensten beschreven in de artikelen 34, § 1, 36, § 1 en 36, § 2 SWT zo worden georganiseerd dat het publiek, zonder enige moeite, te woord kan worden gestaan in de talen die deze wet voor de gemeenten uit het ambtsgebied erkent.

Uit artikel 38, § 3 SWT volgt volgens de VCT dat de diensten van artikel 34, § 1, 36 § 1 en 36, § 2 SWT, “volgens hun praktische noodwendigheden, dienen te beschikken over ambtenaren welke een bijzondere taalkennis beschikken, zo niet zouden de woorden “de diensten dienen te worden georganiseerd” van elke betekenis ontbloot zijn.” (VCT 19 januari 1967, nr. 1701. Zie ook: VCT 22 april 1965, nr. 1.161)

Ten einde het publiek te kunnen laten genieten van de rechten gewaarborgd door artikel 38 SWT, kunnen deze diensten bepaalde personeelsleden onderwerpen aan een examen van de kennis van een andere taal (Zie VCT 19 januari 1967, nr. 1701.) In haar advies nr. 1409 van 9 juni 1966 stelde de VCT het volgende standpunt: “De bevoegde overheid moet zelf oordelen of het nodig is een bijkomende taalkennis te eisen om te voldoen aan de bepalingen van artikel 38, § 3. Dezelfde overheid zal ook moeten oordelen of er een mondelinge en (of) een schriftelijke kennis moet zijn en op welk niveau deze kennis moet liggen.”

In zijn advies nr. 49.120 van 30 juni 2017 heeft de VCT gesteld dat artikel 38, § 3 SWT op de volgende wijze dient te worden geïnterpreteerd:

- de bevoegde overheid dient de diensten zo te organiseren dat, zonder enige moeite, het publiek te woord kan worden gestaan in de talen die de SWT voor de gemeenten uit het ambtsgebied erkent;

- niet alle personeelsleden die omgang hebben met het publiek, dienen tweetalig te zijn;
- de wetgever heeft aan de overheid, bevoegd voor de organisatie van de betrokken dienst, de beoordelingsvrijheid gegeven om, aan de hand van de concrete behoeften van de dienst, bij iedere benoeming of bevordering zelf te bepalen of in het ambt al dan niet een tweetalige dient te worden benoemd;
- van de mogelijkheid om voor het bekleden van een bepaald ambt de kennis van de tweede taal te eisen, mag slechts gebruik worden gemaakt binnen de grenzen van wat voor het naleven van de SWT nodig is;
- bij de beoordeling of een personeelslid tweetalig dient te zijn, dient er rekening te worden gehouden met de in dienst bestaande toestand, zoals de omvang van de in de andere taal te behandelen zaken en het aantal en bekwaamheden van de reeds tewerkgestelde tweetaligen;
- de bevoegde overheid stelt ofwel op haar verantwoordelijkheid en zonder taalexamen iemand te werk waarvan zij zelf de feitelijke kennis van de tweede taal waarborgt, ofwel stelt zij iemand te werk die zijn/haar taalkennis voorafgaandelijk heeft bewezen aan hand van een taalexamen waarvan het programma wordt bepaald in artikel 15 KB 8 maart 2001;
- de genomen beslissing door de bevoegde overheid dient met redenen omkleed te zijn en dient een verwijzing in te houden naar de concrete gegevens die de eis van tweetaligheid rechtvaardigen;
- de taalkennis kan enkel vereist worden in hoofde van personeelsleden voor zover zij een ambt betrekken waarin zij omgang hebben met het publiek.

In de SWT wordt er niet bepaald of de kennis van de andere talen de voldoende kennis of louter de elementaire kennis bevat. Noch bepaalt artikel 15, § 3 SWT welk niveau van de andere taal het personeel werkzaam in de gemeenten uit het Malmedyse en in de gemeenten uit het Duitse taalgebied moeten kennen.

Luidens artikel 15 van het koninklijk besluit van 8 maart 2001 tot vaststelling van de voorwaarden voor het uitreiken van de bewijzen omtrent de taalkennis voorgeschreven bij artikel 53 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken samengevat op 18 juli 1966 is het programma van andere door SELOR te organiseren taalexamens, in zonderheid ten behoeve van de diensten waar het publiek in meer dan één taal te woord gestaan moet kunnen worden of waar het personeel kan aanstellen dat meer dan één taal moet kennen, datgene bedoeld bij artikel 9, § 2, van voormeld koninklijk besluit.

Dit artikel 15 KB 8 maart 2001 kan niet worden aanzien alsof het de bevoegdheid geeft aan de organiserende overheid om de kennis van de andere taal te eisen die niet door de SWT is voorzien. Dit artikel bepaalt enkel het programma voor door SELOR te organiseren taalexamens die door de SWT worden opgelegd of toegelaten, en waarvan het programma niet geregeld is door de ander artikelen van het KB 8 maart 2001 (VCT 30 juni 2017, nr. 49.120).

Artikel 9, § 2, van voormeld koninklijk besluit stelt het volgende:

“§ 2. Het taalexamen van voldoende kennis die is aangepast aan een functie waarvan de houder in contact komt met het publiek en die hem de hiërarchische meerdere maakt van andere ambtenaren, bedoeld in de artikelen 15, § 2, vijfde lid, en 46, § 5, van de gecoördineerde wetten, heeft betrekking op :

- 1° het begrijpen van gebruikelijke mondelinge boodschappen;
- 2° het begrijpen van gebruikelijke teksten;

3° het opstellen van correcte schriftelijke teksten, met uitsluiting van vertalingen;
4° de vaardigheid om een gesprek te voeren over een onderwerp dat verband houdt met de functie en de vaardigheid om zich mondeling vlot uit te drukken over een onderwerp dat verband houdt met de functie.

Het taalexamen van elementaire kennis die is aangepast aan een functie waarvan de houder in contact komt met het publiek, zonder dat hij de hiërarchische meerdere is van andere ambtenaren, bedoeld in de artikelen 15, § 2, vijfde lid, 29, eerste lid, en 46, § 5, van de gecoördineerde wetten, heeft betrekking op :

1° de vaardigheid om elementaire mondelinge boodschappen te begrijpen;

2° de vaardigheid om elementaire teksten te verstaan;

3° de vaardigheid om een elementair gesprek te voeren over een onderwerp dat verband houdt met de functie.”

Dit artikel 15 KB 8 maart 2001 kan niet worden aanzien alsof het de bevoegdheid geeft aan de organiserende overheid om de kennis van de andere taal te eisen die niet door de SWT is voorzien. Dit artikel bepaalt enkel het programma voor door SELOR te organiseren taalexamens die door de SWT worden opgelegd of toegelaten, en waarvan het programma niet geregeld is door de andere artikelen van het KB 8 maart 2001 (VCT 30 juni 2017, nr. 49.120).

Artikel 9, § 2 KB 8 maart 2001 – naar waar artikel 15 KB 8 maart 2001 verwijst – maakt een onderscheid naar gelang het betrokken personeelslid al dan niet de hiërarchische meerdere is van andere ambtenaren.

De RSVZ heeft de beoordelingsvrijheid zelf gegeven om, aan de hand van de concrete behoeften van de dienst, bij iedere benoeming of bevordering zelf te bepalen of in de betrokken functie al dan niet een tweetalige dient te worden benoemd.

Van de mogelijkheid om voor het bekleden van een bepaald ambt de kennis van de tweede taal te eisen, mag slechts gebruik worden gemaakt binnen de grenzen van wat voor het naleven van de SWT nodig is. De wetgever heeft zelf niet bepaald of voor de diensten bedoeld in artikel 36, § 2 dit de voldoende of elementaire kennis betreft van de andere taal.

De RSZV stelt ofwel op haar verantwoordelijkheid en zonder taalexamen iemand te werk waarvan zij zelf de feitelijke kennis van de tweede taal waarborgt, ofwel stelt zij iemand te werk die zijn/haar taalkennis voorafgaandelijk heeft bewezen aan hand van een taalexamen waarvan het programma wordt bepaald in artikel 15 KB 8 maart 2001.

De betrokken functie waarover de vraag om advies werd ingediend betreft een functie die de houder geen hiërarchische meerdere maakt van andere ambtenaren.

Uit bovenstaande volgt dat de RSZV voor de betrokken functie iemand op haar verantwoordelijkheid en zonder taalexamen te werk stelt waarvan zij zelf de feitelijke kennis van de tweede taal waarborgt, ofwel stelt zij iemand die te werk die de kennis van de andere taal heeft bewezen door middel van artikel 9, § 2, tweede lid KB 8 maart 2001 (de elementaire kennis).